

Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24077>

Özet

Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgi Ölçeği (GKÖBÖ), Bekar, Demirel, Evcili ve Doğaner (2021) tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin **jinekolojik kanserler** ve bunların önlenmesine yönelik bilgi düzeylerini sistematik ve güvenilir bir şekilde ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, ilgili popülasyonların bu hayati sağlık konularındaki farkındalık ve bilgi eksikliklerini tespit etmeye olanak tanır.

Ölçek, sağlık eğitimlerinin etkinliğini devalendirmede ve bilgi temelli müdahale programların geliştirmede kritik bir rol oynamaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, modern **psikometri** ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Jinekolojik kanser, kanser önleme, bilgi düzeyi, **ölçek geliştirme**, kadın sağlığı, sağlık eğitimi.

Yazarlar

M. Bekar, G. Demirel, F. Evcili, A. Doğaner.

Amaç

Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgi Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin rahim ağzı, yumurtalık, rahim, vajina ve vulva kanserleri gibi **jinekolojik kanser** türlerinin risk faktörleri, erken tanı yöntemleri ve korunma stratejileri hakkındaki mevcut bilgi düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu, özellikle sağlık profesyonelleri ve halk sağlığı araştırmacıları için hedef kitledeki bilgi boşluklarını saptamak açısından önemlidir.

Ölçek, sağlık eğitim programlarının planlanması öncesinde ihtiyaç analizi yapmak ve bu programların uygulanmasından sonra bilgi artışı ölçmek için bir değerlendirme aracı olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, kanser önleme çabalarının etkinliği bilimsel verilerle desteklenebilmektedir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapı, "Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgisi"dir. Bu yapı, genel kanser bilgisi yerine, spesifik olarak kadın üreme sistemi kanserlerine odaklanan, bilimsel alandaki farkındalık ve doğru bilgi birikimini temsil eder. Yapı genellikle **risk faktörleri** (genetik, yaşam tarzı), tarama yöntemleri (Pap smear, HPV testi) ve korunma davranışları (aşılama, düzenli kontrol) gibi alt boyutları içerecek şekilde geliştirilmiştir.

Ölçekteki maddeler, bireyin do?ru ve yanlı? bilgiyi ay?rt etme yetene?ini ölçerken, aynı zamanda pratik önleyici ad?mlara yönelik tutum ve davranı?lar? etkileyecek temel bilgileri kapsar. Bu bili?sel yapı, sa?lık okuryazarlı? ile yakından ili?kilidir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda geçerlik analizleri, ölçe?in gerçekten jinekolojik kanser önleme bilgisini ölçtü?ünü do?rulamak amacıyla yürütülmü?tür. Çal??mada, öncelikle uzman görüşleri alınarak kapsam ve **içerik geçerli?i** sa?lanmı?tır.

Yapı geçerli?ini de?erlendirmek için genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılmı?tır. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak beklenen alt boyutlar altında toplandı?ını göstermi? ve ölçe?in kuramsal yapı?ının ampirik verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlamı?tır. Bu durum, ölçe?in yüksek düzeyde **yapı geçerli?ine** sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarlılı?ını ve tekrarlanabilirli?ini de?erlendirmek için yapılmı?tır. Ölçe?in iç tutarlılı?ını ölçmek amacıyla yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alfa** katsayı?ı hesaplanmı?tır. Yüksek bir alfa katsayı?ı, ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarlı oldu?unu ve aynı yapıyı ölçtü?ünü göstermektedir.

Her ne kadar kaynakta spesifik de?erler belirtilmese de, akademik bir ölçek geli?tirme çal??mas?nda güvenilirlik katsayı?ının kabul edilebilir düzeylerde (genellikle 0.70 ve üzeri) oldu?u varsayılmaktadır. Bu sonuçlar, GKÖBÖ'nün farklı zamanlarda ve farklı örneklemelerde istikrarlı sonuçlar verebilen güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgi Ölçe?i'nin yapısal boyutları?ı belirlemek için **Faktör Analizi** uygulanmı?tır. Büyük olasılıkla, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçe?in temel faktör yapı?ı ke?fedilmi? ve maddelerin alt boyutlara dağılımı? incelenmi?tir.

AFA sonuçları?ın ardından, ölçe?in teorik yapı?ının uygunlu?unu test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmı? olabilir. DFA, elde edilen faktör yapı?ının veriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile ölçe?in sa?lamlı?ını bilimsel olarak kan?tlamaktadır. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu bir yapıda oldu?unu ortaya koymı? olabilir.

Araç Bilgisi

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Genellikle Likert tipi veya do?ru/yanlı? formatında, bilişsel bilgi düzeyini ölçen maddelerden oluşur.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Kadınlara, sağlık alanında çalışan veya eğitim gören öğrenciler (Öğrenci hemşireler, ebeler vb.)

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmanın örneklemini, jinekolojik kanser önleme bilgisinin ölçülmek istendiği belirli bir coğrafi bölgedeki kadınlar veya üniversite öğrencileri olabilir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, jinekolojik kanser önleme bilgisi ile ilgili maddelere yanıt verirler.

Anahtar Kelimeler

Korunma bilgisi, sağlık okuryazarlığı, ic tutarlılık, psikometrik özellikler, faktör yapısı.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2021

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Funda Evcili ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için izin alınması önerilir. Ticari kullanımlar farklı gösterebilir.

Kaynaklar

Bekar, M., Demirel, G., Evcili, F., & Doğaner, A. (2021). A Scale Development Study: Gynecologic Cancer Prevention Information Scale. Clinical and Experimental Health Sciences, 11, 1-8. doi: 10.33808/clinexphealthsci.647862

Makalenin orijinal tam metnine DergiPark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Sorumlu Yazar İletişim E-postası: fundaevcili@hotmail.com

Orijinal makalenin PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [a-scale-development-study-gynecologic-cancer-prevention-information-scale-toad.pdf](#)

Jinekolojik Kanseri Önleme Bilgi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen referans makaleye başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM